

پیش‌بینی کیفیت رابطه براساس اسنادهای ارتباطی و استانداردهای زناشویی در میان زنان متأهل مراکز بهداشت غرب تهران

آیت‌الله کریمی باغملک*

سمیرا قیداری^۲

فروغ ماهی‌گیر^۳

چکیده

هدف پژوهش حاضر، پیش‌بینی رضایت از رابطه براساس اسنادهای ارتباطی و استانداردهای زناشویی در میان زنان متأهل مراکز بهداشت غرب تهران بود. طرح پژوهش حاضر، توصیفی از نوع پیش‌بینی است. جامعه‌ی این پژوهش شامل کلیه‌ی زنان متأهل شهر تهران بود که از این میان، ۱۵۰ نفر به صورت نمونه‌گیری هدفمند-داوطلب انتخاب شدند و به مقیاس ارزیابی رابطه (RAS)، شاخص اسناد ارتباطی (RAM) و پرسشنامه‌ی استانداردهای روابط خاص (ISRS) پاسخ دادند. داده‌ها با استفاده از روش‌های آماری همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه و توسط نرم‌افزار SPSS-۲۵ تحلیل شدند. نتایج تحلیل همبستگی نشان داد که اسنادهای ارتباطی به طور منفی و معنادار و استانداردهای زناشویی به طور مثبت و معناداری با رضایت از رابطه همبسته بودند. تحلیل رگرسیون چندگانه نیز نشان داد که تنها اسناد مسئولیت‌پذیری-سرزنش قادر به پیش‌بینی منفی و معنادار رضایت از رابطه بود. براساس نتایج، کاهش اسنادهای مسئولیت‌پذیری-سرزنش در تشکیل ارزیابی بهتر از رابطه‌ی رمانتیک در بین از اهمیت برخوردار است.

واژگان کلیدی: رضایت از رابطه؛ اسنادهای ارتباطی؛ استانداردهای ارتباطی.

۱ استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان ایران، تهران، ایران. *نویسنده مسئول: ayat191@gmail.com

۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه تهران جنوب، تهران، ایران

۳ استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان ایران، تهران، ایران

مقدمه

در ۷۰ سال گذشته، رضایت از رابطه^۱ و تنظیم رابطه^۲ توسط تقریباً کلیه‌ی پژوهشگران و درمانگران فردی مورد بررسی قرار گرفته‌اند. با این حال، مشاجرات قابل توجهی نیز درباره‌ی تفاوت‌های میان اصطلاحات رضایت از رابطه، تنظیم رابطه و کیفیت رابطه^۳ وجود داشته است (لاورنس، بروک، بری، لنگر و بوند،^۴ ۲۰۰۸). رضایت از رابطه به یک عاطفه‌ی کلی یا شادکامی به عنوان یک سازه‌ی واحد اشاره دارد (ابراهیمی و کیمیایی،^۵ ۲۰۱۴؛ حیطه‌ی تنظیم رابطه، قدری گسترده‌تر است و در نظر گرفتن فرآیندهای زوجی مثل مهارت‌های مدیریت تعارض و پیامدهای رابطه‌ی ای مثل رضایت را در بر می‌گیرد؛ با این حال، کیفیت رابطه به خود فرآیندهای زوجی اشاره دارد، برای مثال، کیفیت مهارت‌های مدیریت تعارض یک زوج، ارتباطات حمایتی، روابط جنسی یا صمیمیت هیجانی (اسنایدر، هیمن و هینز،^۶ ۲۰۰۵؛ هیمن، سیرز و بلاک،^۷ ۱۹۹۴).

لاورنس و همکاران (۲۰۰۸) کیفیت رابطه را متشکل از ۵ بعد می‌دانند: (۱) مدیریت ارتباطات و تعارض، (۲) حمایت شریک‌ها از هم، (۳) نزدیکی هیجانی و صمیمیت، (۴) کیفیت رابطه‌ی جنسی و (۵) احترام، قدرت و کنترل. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که کیفیت بالاتر روابط دارای یک رابطه‌ی مثبت و خطی با رضایت از رابطه و پیامدهای مثبت کلی تری مثل رضایت از زندگی و بهزیستی روان‌شناختی بالاتر است (برای مثال، فرجی، کرایبی، جلوداری و دهار،^۸ ۲۰۱۷؛ لاورنس و همکاران، ۲۰۰۸). به همین دلیل، و از آنجا که روابط بین فردی و به ویژه روابط رمانتیک و عاطفی با دیگران بخش مهمی از زندگی را تشکیل می‌دهند، شناسایی عوامل مؤثر بر آن از اهمیت خاصی برخوردار است. در همین راستا، اسنادهای ارتباطی^۹ به عنوان یکی از عوامل مؤثر بر کیفیت روابط عاطفی اشاره شده است (فینچام و بردبری،^{۱۰} ۱۹۹۲). اسنادهای ارتباطی را مشتمل بر دو سازه در نظر گرفته‌اند؛ اسنادهای علی^{۱۱} که به تبیین‌ها و توجیه‌هایی که یک همسر برای وقایع مسئول می‌داند

---

1 relationship satisfaction

2 relationship adjustment

3 relationship quality

4 Lawrence, Brock, Barry, Langer, & Bunde

5 Ebrahimi & Kimiaei

6 Snyder, Heyman, & Haynes

7 Sayers & Bellack

8 Faraji, Koraei, Jelodari, & Dahar

9 relationship attribution

10 Fincham & Bradbury

11 casual attributions

(برای مثال، رفتار همسرش) مربوط است و اسنادهای مسئولیت‌پذیری^۱ که به مسئولیت‌پذیری یا پاسخ‌گویی برای یک واقعه مرتبط است (فینچام و بردبری، ۱۹۹۲).

پژوهش‌ها نشان داده‌اند که رابطه‌ی پریشان یا کیفیت کم روابط، نتیجه‌ی اسنادهای علی و مسئولیت‌پذیری برای رفتار منفی همسر است (یوبلکر و ویسمن،^۲ ۲۰۰۵). طبق نظریه‌ی اسناد، در صورتی که رفتار همسران به عنوان تابعی از الگوهای اسناد آن‌ها در نظر گرفته شود فرایند طلاق و ازدواج را بهتر می‌توان درک کرد (برنشتاین و برنشتاین،^۳ ۱۹۹۶). در خصوص این نظریه می‌توان گفت فرایندهای اسناد ممکن است روشی را که زوجها عموماً در مورد تعامل زناشویی فکر می‌کنند تحت تأثیر قرار دهد و آن‌ها را نسبت به ادامه یا قطع رابطه‌ی زناشویی هدایت کند (گاتمن،^۴ ۱۹۹۸). در خصوص ارزیابی نقش اسنادها در رضایت زناشویی می‌توان گفت که اسنادها تغییرات در رضایت زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند و نیز این اسنادها هستند که بر رضایت زناشویی تأثیر می‌گذارند و نه بر عکس (فینچام و بردبری، ۱۹۹۲). انسان‌ها آگاهانه یا ناآگاهانه دائماً به دنبال علت رفتار خود و دیگران هستند. الگوی اسناد بر ادراک فرد از یک رویداد و واکنش وی نسبت به آن تأثیر می‌گذارد.

به علاوه، هیو، هلفورد، ون دن ویجون و لئو^۵ (۲۰۱۵) بیان کردند که استانداردهای رابطه‌ی از جمله عوامل مهم تأثیر گذار بر کیفیت روابط و رضایت زناشویی است. اپستین و باوکوم^۶ (۲۰۰۲) استانداردهای رابطه را به عنوان باورهای شخصی درباره‌ی ویژگی‌ها و خصوصیات که یک رابطه باید داشته باشد، تعریف کردند. استانداردهای رابطه شکلی از طرحواره‌های شناختی نسبتاً پایدار و بلند مدت هستند که شامل باورهای فرد درباره‌ی ویژگی‌های یک رابطه است. فرض بر این است که افراد این استانداردها را از انواع تجارب زندگی (برای مثال، روابط خانوادگی اصلی، ترسیم‌های رسانه‌ها از روابط زوجی، روابط صمیمی گذشته) از کودکی تا بزرگسالی شکل می‌دهند (چی، اپستین، فانگ، لم و لی،^۸ ۲۰۱۳).

اپستین و باوکوم، (۲۰۰۲). تعدادی از مطالعات نشان داده‌اند که آنچه استانداردهای ارتباطی «متمركز بر رابطه» (یعنی، افزایش دهنده) دانسته می‌شوند و ابعاد کلی عملکرد زوجی را نشان می‌دهند (برای مثال، مرزهای کمتر بین شریک‌ها، یک توزیع نسبتاً برابر

1 responsibility attributions

2 Uebelacker & Whisman

3 Bernstein & Bernstein

4 Gottman

5 Hiew, Halford, van den Vijven, & Liu

6 relationship standards

7 Epstein & Baucom

8 Chi, Fang, Lam, & Li

قدرت/کنترل بین شریک‌ها، سرمایه‌گذاری بالای زمان و تلاش در رابطه) با رضایت زناشویی زوج‌ها و کیفیت مثبت یا منفی ارتباطات آن‌ها با یکدیگر (ارتباطات سازنده تر، ارتباطات کمتر طلبکارانه و اجتناب متقابل کمتر) مرتبط است (اپستین، چن و بایدر-کامجو، ۲۰۰۵). مطالعات اپستین و همکاران (۲۰۰۵) در چین و واندر و شنیویند^۱ (۲۰۰۸) در آلمان یک هماهنگی بین فردی در رابطه‌ی بین استانداردهای ارتباطی و کیفیت رابطه نشان داده‌اند. در نتیجه، با توجه به عوامل یاد شده و کم بودن پژوهش‌های داخل ایران درباره‌ی نقش اسنادهای ارتباطی و استانداردهای ارتباطی در شکل‌گیری کیفیت رابطه‌ی همسران، پژوهش حاضر به دنبال پیش‌بینی کیفیت رابطه براساس اسنادهای ارتباطی و استانداردهای ارتباطی در میان زنان متأهل شهر تهران بود.

روش شناسی

روش پژوهش حاضر، همبستگی از نوع پیش‌بین است. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر شامل کلیه‌ی زنان متأهل مراکز بهداشت غرب تهران بود که از این میان، ۱۵۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس-هدفمند با توجه به ملاک‌های ورود و خروج و براساس انتخاب حداقل ۵۰ نفر در ازای هر متغیر برای تحلیل رگرسیون انتخاب شدند. ملاک‌های ورود شامل موارد ذیل بود: متأهل بودن، داشتن تجربه‌ی دست کم ۲ سال زندگی زناشویی، در قید حیات بودن همسر، سکونت دائم داشتن در تهران در بیش از ۵ سال گذشته؛ ملاک‌های خروج نیز عبارت بود از: نداشتن همسر، جدا زندگی کردن از همسر، سکونت دائم نداشتن در تهران. شرکت کنندگان پس از غربال‌گری در هنگام مصاحبه در اماکن عمومی شهر تهران از میان نواحی مختلف شهری انتخاب شدند. میانگین و انحراف سن شرکت کنندگان به ترتیب ۳۲/۶۳ و ۷/۶۸ سال با کمینه و بیشینه‌ی ۲۲ و ۶۶ سال بود؛ میانگین و انحراف مدت ازدواج شرکت کنندگان نیز به ترتیب ۷/۳۵ و ۲/۴۵ با کمینه و بیشینه‌ی ۱ و ۴۰ سال بود؛ همچنین، ۲۴ نفر (۱۶ درصد) از شرکت کنندگان دارای مدرک دیپلم، ۹۵ نفر (۶۳/۳ درصد) کارشناسی، ۲۶ نفر (۱۷/۳ درصد) کارشناسی ارشد و ۵ نفر (۳/۳ درصد) دکترا بودند.

مقیاس ارزیابی رابطه^۳ (RAS): این مقیاس توسط هندریک، دیک و هندریک^۴ (۱۹۹۸) ساخته شد و دارای ۷ ماده برای سنجش وضعیت رابطه‌ی رمانتیک است. پاسخ‌های

1 Chen & Beyder-Kamjou

2 Wunderer & Schneewind

3 Relationship Assessment Scale

4 Hendrick, Dicke, & Hendrick

این مقیاس به صورت یک طیف لیکرت ۵ نمره‌ای (از ۱ = کمترین رضایت تا ۵ = بیشترین رضایت) نمره‌گذاری می‌شوند. دامنه‌ی نمره‌های این مقیاس بین ۱ تا ۳۵ است و نمره‌ی بالاتر نشان دهنده‌ی رضایت بیشتر از رابطه است. هندریک و همکاران (۱۹۹۸) ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۶ را برای این مقیاس گزارش کردند. خجسته‌مهر، کرایبی، عباسپور و کوچکی (۱۳۹۱) ضرایب پایایی این مقیاس را با استفاده از روش‌های دو نیمه‌سازی و آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۹۴ و ۰/۹۵ گزارش کردند. در پژوهش حاضر، ضریب پایایی این مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۶۹۸ به دست آمد.

مقیاس اسناد ارتباطی^۱ (RAM): این مقیاس توسط فینچام و بردبری (۱۹۹۲) به منظور سنجش عقیده‌ی زنان درباره‌ی علت رفتار همسرانشان ساخته شد و شامل ۲۴ ماده و دو بعد اسناد علی و مسئولیت‌پذیری-سرزنش است. پاسخ‌های این مقیاس به صورت یک طیف لیکرت ۶ نمره‌ای (از ۱ = کاملاً مخالفم تا ۶ = کاملاً موافقم) نمره‌گذاری می‌شوند. دامنه‌ی نمره‌های این مقیاس بین ۲۴ تا ۱۴۴ است و نمره‌ی بالا در بعد اسناد علی نشان می‌دهد که زنان تمایل دارند، نشان دهند که چه چیزی یا چه کسی باعث مشکل شده است، در حالی که نمره‌ی بالا در بعد اسناد مسئولیت‌پذیری-سرزنش نشان می‌دهد که زنان تمایل دارند که رفتارهای همسرشان را عمدی و خودخواهانه تفسیر کنند (فینچام و بردبری، ۱۹۹۲).

فینچام و بردبری (۱۹۹۲) پایایی این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای بُعد علی و بُعد مسئولیت‌پذیری-سرزنش به ترتیب ۰/۸۹ و ۰/۹۳ گزارش کردند. غفاری (۱۳۸۶) پایایی این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای بُعد علی و بُعد مسئولیت‌پذیری-سرزنش به ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۹۰ و روایی واگرایی این مقیاس را با استفاده از پرسشنامه‌ی رضایت زناشویی انریچ (ENRICH) برای ابعاد علی و مسئولیت‌پذیری-سرزنش به ترتیب ۰/۵۳۵- و ۰/۶۲۲- گزارش کرد. در پژوهش حاضر، ضریب پایایی کل مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱۴ به دست آمد.

پرسشنامه استانداردهای روابط خاص^۲ (ISRS): این پرسشنامه توسط باکوم، اپستین و رنکین (۱۹۹۶) ساخته شد و دارای ۴۸ ماده و چهار عامل مرزهای شخصی، پیامد کنترل و سرمایه‌گذاری ابزاری و ابرازی است که استانداردهای زوجین در رابطه‌ی زناشویی را

1 Relationship Attribution Measurement
2 the Inventory Special Relationships Standards

می‌سنگد. پاسخ‌های این پرسشنامه براساس طیف لیکرت ۵ نمره‌ای (از ۱ = هرگز تا ۵ = همیشه) نمره‌گذاری می‌شود. دامنه‌ی نمره‌های این پرسشنامه بین ۴۸ تا ۲۴۰ است. نمره‌ی بالا در عامل مرزهای شخصی نشان می‌دهد که شخص فکر می‌کند که مردم باید سهم زیادی را در رابطه با همسرشان تقسیم کنند. نمره‌ی بالا در عامل پیامد کنترل نشان می‌دهد که شخص معتقد است که زوجین باید با هم مسئولیت تصمیم‌گیری را به عهده بگیرند. همچنین، نمره‌ی بالا در عامل سرمایه‌گذاری ابزاری و ابرازی نشان می‌دهد که شخص پاسخ دهنده معتقد است که زوجین باید اغلب اوقات تعهد و توجهشان را به یکدیگر نشان دهند. باکوم و همکاران (۱۹۹۶) پایایی این پرسشنامه را با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای عامل‌های این پرسشنامه بین ۰/۶۹ تا ۰/۸۵ و روایی آن را با پرسشنامه‌ی سازگاری زناشویی (DAS) ۰/۷۱ گزارش کردند. حسن پور (۱۳۸۹) پایایی این پرسشنامه را با روش آلفای کرونباخ برای چهار عامل بین ۰/۵۱ تا ۰/۹۰ به دست آورد. در پژوهش حاضر، ضریب پایایی این پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱۸ به دست آمد. به منظور تحلیل داده‌ها، از روش‌های ضریب همبستگی پیرسون^۱ و تحلیل رگرسیون چندگانه^۲ استفاده شد. همچنین، تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار بسته‌ی آماری برای علوم اجتماعی^۳ (SPSS) نسخه‌ی ۲۵ صورت گرفت.

یافته‌ها

جدول (۱) آمارهای توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

متغیر ^۲	شاخص‌های آماری			
	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
اسنادهای ارتباطی	۳۲/۹۱	۱۰/۵۴	۱۲	۵۲
	۲۲/۹۲	۱۰/۲۹	۱۲	۵۴
استانداردهای زناشویی	۴۷/۴۹	۷/۴۶	۲۸	۶۰
	۵۲/۱۹	۵/۸۸	۳۱	۶۰
	۵۰/۰۳	۵/۹۷	۲۹	۶۰
ابرازی	۵۲/۸۳	۵/۴۴	۳۳	۶۰

1 Pearson Product-Moment Correlation Coefficient

2 multiple regression analysis

3 Statistical Package for Social Sciences

کیفیت رابطه	۲۵/۵۳	۱/۷۶	۲۳	۳۱
-------------	-------	------	----	----

همان‌گونه که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، میانگین (انحراف معیار) و کمینه و بیشینه‌ی شرکت‌کننده‌ها برای اسناد علی به ترتیب ۳۲/۹۱ (۱۰/۵۴)، ۱۲ و ۵۲، برای اسناد مسئولیت‌پذیری-سرزنش ۲۲/۹۲ (۱۰/۲۹)، ۱۲ و ۵۴، برای مرزهای شخصی ۴۷/۴۹ (۷/۴۶)، ۲۸ و ۶۰، پیامد کنترل ۵۲/۱۹ (۵/۸۸)، ۳۱ و ۶۰، سرمایه‌گذاری ابزاری ۵۰/۰۳ (۵/۹۷)، ۲۹ و ۶۰، ابزازی ۵۲/۸۳ (۵/۴۴)، ۳۳ و ۶۰ و کیفیت رابطه ۲۵/۵۳ (۱/۷۶)، ۲۳ و ۳۱ بودند.

جدول (۲) ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر		متغیر				
		اسنادهای ارتباطی				
		استانداردهای زناشویی				
		اسناد				
		مسئولیت‌پذیری-سرزنش				
		مرزهای شخصی				
		پیامد کنترل				
		سرمایه‌گذاری ابزازی				
		ابزازی				
اسنادهای ارتباطی	اسناد علی	-	-	-	-	-
اسناد مسئولیت‌پذیری-سرزنش	اسناد علی	۰/۶۵**	-	-	-	-
استانداردهای زناشویی	مرزهای شخصی	-۰/۲۸**	-۰/۳۴**	-	-	-
پیامد کنترل	اسناد علی	-۰/۱۵	-۰/۳۱**	۰/۶۷**	-	-
سرمایه‌گذاری ابزازی	اسناد علی	-۰/۲۱**	-۰/۳۰**	۰/۷۱**	۰/۷۵**	-
ابزازی	اسناد علی	-۰/۱۹*	-۰/۲۶**	۰/۶۶**	۰/۷۹**	۰/۸۲**
کیفیت رابطه	اسناد علی	-۰/۲۱**	-۰/۳۸**	۰/۳۶**	۰/۴۷**	۰/۴۸**

** $p < 0.01$

* $p < 0.05$

همان‌گونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش ارائه شده‌اند. ضرایب همبستگی بین اسناد علی ($r = -0.21$)، اسناد مسئولیت‌پذیری-سرزنش

($r = -0/38$)، مرزهای شخصی ($r = 0/36$)، پیامدهای کنترل ($r = 0/47$)، سرمایه‌گذاری ابزاری ($r = 0/48$) و ابرازی ($r = 0/48$) با کیفیت رابطه در سطح معناداری آماری $p < 0/01$ معنادار بودند. بیشترین و کمترین ضرایب همبستگی متغیرها با کیفیت رابطه به ترتیب عبارت‌اند از ابرازی ($r = 0/48$) و اسناد علی ($r = -0/21$).

جدول (۳) ضرایب مدل رگرسیون پیش‌بینی کیفیت رابطه براساس مؤلفه‌های اسنادهای ارتباطی و استانداردهای زناشویی به روش ورود

شاخص آماری						متغیر
P	T	B	F P	RS	MR	
0/01	13/453	18/72	12/02 0/01	0/33	0/57	عرض از مبدأ
0/548	0/603	0/009				اسناد علی
0/002**	3/157	-0/051				اسناد مسئولیت‌پذیری-سرزنش
0/328	0/981	-0/024				مرزهای شخصی
0/22	1/231	0/046				پیامد کنترل
0/137	1/494	0/059				سرمایه‌گذاری ابزاری
0/136	1/501	0/066				ابرازی

$p < 0/01$ **

همان‌گونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، یک آزمون رگرسیون چندگانه جهت پیش-بینی کیفیت رابطه براساس مؤلفه‌های اسنادهای ارتباطی و استانداردهای زناشویی انجام شد. نتایج نشان داد که مدل پیش‌بینی، برازنده بود و مدل قادر به پیش‌بینی معنادار کیفیت رابطه بود، $R^2 = 0/335$ ، $p < 0/01$ ، $F(6, 143) = 12/02$ ، به علاوه، ضرایب استاندارد نشده (Bها) نشان می‌دهند که تنها اسناد مسئولیت‌پذیری-سرزنش قادر به پیش‌بینی معنادار و منفی کیفیت رابطه است. شکل کلی معادله‌ی پیش‌بینی کیفیت رابطه براساس اسناد مسئولیت-پذیری-سرزنش به صورت زیر است:

(اسناد مسئولیت‌پذیری-سرزنش $\times 0/051$) - $18/728$ = کیفیت رابطه

بحث و نتیجه‌گیری

علی‌رغم اهمیت نقش اسنادها و استانداردهای رابطه‌ای کیفیت ارتباطات همسران، به طور تعجب‌آوری پژوهش‌های کافی در این زمینه صورت نگرفته است و ادبیات پژوهشی آن

بسیار کم است. در نتیجه، پژوهش حاضر به دنبال بررسی این پرسش بود که آیا اسنادهای ارتباطی و استانداردهای ارتباطی دارای رابطه‌ی معناداری با کیفیت ارتباطی زنان شهر تهران هستند یا خیر. براساس نتایج تحلیل همبستگی، اسنادهای ارتباطی (هر دو مؤلفه‌ی علی و مسئولیت‌پذیری-سرزنش) دارای همبستگی منفی و معناداری با کیفیت رابطه‌ی افراد بودند. در تحلیل رگرسیون نیز، از میان کلیه‌ی متغیرهای پیش‌بینی، تنها مؤلفه‌ی مسئولیت‌پذیری-سرزنش قادر به پیش‌بینی معنادار و منفی کیفیت ارتباط بود. این نتایج، با پژوهش‌های خجسته مهر، غفاری و کرایبی (۱۳۸۹)، هیلت و هوارداغلو^۱ (۲۰۱۰)، علی‌بازی (۱۳۸۵) و فینچام و بردبری (۲۰۰۲) همسو است. یکی از مهم‌ترین فرض‌های اساسی نظریه اسناد این است که جستجو برای درک و فهم امور و علل رویدادها، مهم‌ترین منبع انگیزش انسان است. به طور کلی، افراد تمایل دارند علل زیربنایی رفتار خود و دیگران را بفهمند، تا دریابند که چرا خود یا دیگران تحت شرایط خاص به شیوه‌های مشخص و معین عمل می‌کنند.

بر اساس این نظریه، انسان‌ها آگاهانه و ناآگاهانه دائماً به دنبال علت رفتار خود و دیگران هستند. اسنادهای ارتباطی از جمله عوامل بنیادینی هستند که بین زوجین خشنود و ناخشنود از روابط زناشویی، تمییز قائل می‌شوند (فینچام و بردبری، ۱۹۹۲). اسناد دادن مکرر مشکلات به همسر و مقصر دانستن او، یکی از عوامل بروز سرخوردگی در زوجین و کاهش کیفیت زناشویی می‌باشد. ارزیابی اسنادهای زناشویی در بین همسران مشخص می‌کند که همسران ناخشنود، ترجیح می‌دهند تأثیر وقایع منفی را افزایش داده و تأثیر وقایع مثبت را کاهش دهند که می‌تواند نشان دهنده‌ی وجود رابطه‌ی منفی بین اسنادها و کیفیت ارتباطها باشد.

همچنین، نتایج نشان داد بین استانداردهای رابطه و کیفیت رابطه، همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. این یافته با نتایج واندرر و شنیویند (۲۰۰۸)، کان و سیرز^۲ (۲۰۰۵)، اپستین و همکاران (۲۰۰۵) همسو است. اپستین و همکاران (۲۰۰۵) دریافتند که سطوح تبعیت هر شریک از استانداردهای رابطه‌ی ای و میزان توافق بین شریک‌ها بر سر تبعیت از استانداردها با سطوح رضایت زناشویی بالاتر و کیفیت رابطه‌ی بهتر در هر دو نمونه‌های چینی و آمریکایی مورد مطالعه‌ی آنها مرتبط بود. همان‌گونه که پیش‌تر نیز گفته شد، استانداردها عقایدی درباره نحوه و چگونگی روابط زناشویی است و هر یک از زوجین انتظار دارند شریک زندگی‌شان آن را رعایت نماید. در نتیجه، رعایت استانداردها باعث افزایش

1 Halat & Hovardaoglu

2 Kohn & Sayers

کیفیت ارتباطی زنان می‌شود که در نهایت افزایش رضایت زناشویی را در بر خواهد داشت. افرادی که در زندگی زناشویی معتقد به برابری هستند یعنی سهم برابری را در تصمیمات با شریک زندگی خود قائل‌اند از کیفیت بالایی در زندگی مشترک برخوردارند. سرمایه‌گذاری به میزان تعهد و تلاش هر همسر در ساختن روابط اشاره می‌کند. اغلب سرمایه‌گذاری شامل توجه قرار دادن دو حوزه‌ی گسترده‌ی سرمایه‌گذاری عاطفی و سرمایه‌گذاری ابزاری است. سرمایه‌گذاری عاطفی یعنی، میزان درگیری عاطفی زوجین با یکدیگر و حساسیت آن‌ها به فضای عاطفی ارتباط و سرمایه‌گذاری ابزاری یعنی، میزان مشارکت افراد در کارهای روزمره مورد نیاز که اساس هر ارتباطی را شکل می‌دهد. بنابراین، هرچه افراد در این امور و فعالیت‌ها هماهنگ تر باشند و با همدیگر همکاری مناسب تری داشته باشند میزان توافق و سازگاری آن‌ها افزایش خواهد یافت. به طور کلی، استانداردهای بالا می‌تواند ارتباط مؤثر را تسهیل کند. علاوه بر این، استانداردها میزان زیادی از مشارکت بین زوجین و سطح بالایی از سرمایه‌گذاری در ازدواج را شامل می‌شود که به خلق جوی که ارتباط بیشتری را ایجاد می‌کند، منجر می‌شود.

آگاهی افراد از اسنادها و استانداردهای رابطه، زمینه‌ای را برای زوج درمانگران و محققان فراهم می‌کند تا درک بهتری نسبت به بروز اختلافات میان زوجها و علت آن‌ها داشته باشند. پژوهش حاضر اشاره می‌کند که آموزش و افزایش آگاهی همسران نسبت به اسنادها و استانداردها تأثیر زیادی بر مهارت‌های ارتباطی و نگرش آن‌ها دارد و در جهت افزایش میزان هماهنگی سازگاری و هماهنگی همسران با یکدیگر می‌تواند مفید باشد. بنابراین کمک به زوجین برای گسترش استانداردها که شامل نزدیکی و شراکت با یکدیگر می‌شود ممکن است برای برخی زوجین که از مشکلات و فاصله ارتباطی در حل تعارضات شکایت دارند کمک کننده باشد. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به طرح توصیفی آن اشاره کرد. استفاده از طرح‌های آزمایشی می‌تواند درک بهتری از تأثیر هر یک از متغیرهای پیش‌بین در افزایش کیفیت ارتباطی افراد به دست دهد. به علاوه، به علت محدود بودن جامعه‌ی پژوهش حاضر به زنان شهر تهران، تعمیم آن به سایر جوامع باید با احتیاط انجام شود.

منابع

- خجسته مهر، رضا؛ غفاری، نسرين و کرایبی، امین (۱۳۸۹). اسنادهای ارتباطی به عنوان پیش بین قوی موقعیت زناشویی زنان. تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره، ۹(۳۴)، ۱۰۷-۱۲۳.
- خجسته مهر، رضا؛ کرایبی، امین؛ عباسپور، ذبیح‌اله و کوچکی، رحیم (۱۳۹۱). نقش دل‌بستگی اضطرابی و اجتنابی و اسناد بر گذشت همسران: آزمودن یک مدل میانجی. فصلنامه‌ی مشاوره‌ی کاربردی، ۲، ۱-۱۷.
- علی‌بازی، هوشنگ (۱۳۸۵). رابطه‌ی سبک‌های اسنادی با رضایت زناشویی در دبیران زن و مرد فرهنگی متأهل شهر یاسوج در سال ۱۳۸۵. پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه شهید چمران اهواز.

Reference

- Bernstein, F. D., & Bernstein, G. T. (1996). The longitudinal association between attributions and marital satisfaction: Direction of effects and role of efficacy expectations. *Journal of Family Psychology, 14*, 267-285.
- Chi, P., Epstein, N. B., Fang, X., Lam, D. O. B., & Li, X. (2013). Similarity of relationship standards, couple communication patterns, and marital satisfaction among Chinese couples. *Journal of Family Psychology, 27*(5), 806-816.
- Ebrahimi, E., & Kimiaei, S. A. (2014). The study of the relationship among marital satisfaction, attachment styles, and communication patterns in divorcing couples. *Journal of Divorce & Remarriage, 55*(6), 451-463. DOI: 10.1080/10502556.2014.931759
- Epstein, N. B., & Baucom, D. H. (2002). *Enhanced cognitive-behavioral therapy for couples: A contextual approach*. Washington, DC: American Psychological Association, doi: 10.1037/10481-000
- Epstein, N. B., Chen, F., & Beyder-Kamjou, I. (2005). Relationship standards and marital satisfaction in Chinese and American couples. *Journal of Marital and Family Therapy, 31*, 59-74. doi:10.1111/j.1752-0606.2005.tb01543.x
- Faraji, F., Koraei, A., Jelodari, A., & Dahar, L. (2017). Predicting life satisfaction: The roles of emotional intelligence, self-esteem, and perceived social support. *International Journal of Indian Psychology, 17*(4), 46-57.
- Fincham, F. D., & Bradbury, T. N. (1992). Assessing attribution in marriage: The Relationship Attribution Measure. *Journal of Personality and Social Psychology, 2*(3), 457-468.
- Gottman, J. M. (1998). Psychology and the study of marital processes. *Annual Review of Psychology, 49*, 169-97.
- Halat, M. I., & Hovardaoglu, S. (2010). The relations between the attachment styles, causality and responsibility attributions and loneliness of the married couples in the context of the investment model. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 5*, 2332–2337.
- Heyman, R. E., Sayers, S. L., & Bellack, A. S. (1994). Global marital satisfaction versus marital adjustment: An empirical comparison of three measures. *Journal of Family Psychology, 8*, 432-446.
- Hiew, D. N., Halford, W. K., van de Vijver, F. J. R., & Liu, S. (2015). Relationship standards and satisfaction in Chinese, Western and intercultural Chinese-Western couples in Australia. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 46*, 684–701.
- Kohn, C. S., & Sayers, S. L. (2005). Extreme relationship standards in the context of discordant and nondiscordant couples. *Cognitive and Behavioral Practice, 12*, 319–323.

- Lawrence, E., Brock, R. L., Barry, Langer, R. A., & Bunde, M. (2008). Assessing relationship quality: Development of an interview and implications for couple assessment and intervention. *Psychology of Relationships*, 8, 1-17.
- Snyder, D. K., Heyman, R. E., & Haynes, S. N. (2005). Evidence-based approaches to assessing couple distress. *Psychological Assessment*, 17, 288-307.
- Wunderer, E., & Schneewind, K. A. (2008). The relationship between marital standards, dyadic coping and marital satisfaction. *European Journal of Social Psychology*, 38, 462-476. doi:10.1002/ejsp.405

Predicting quality of relationship based on relationship attributions and marital standards among married females of healthy centers in west of Tehran

Ayatollah Karimi Baghmalek *¹

Samira Ghidari ²

Foroogh mahigir³

Abstract

The current research aimed to predict relationship qualification based on relationship attributions and marital standards among married females in Tehran. The current research is predictive-descriptive. The statistical population of the research included all married females in healthy centers in west of Tehran among whom 150 people were recruited using purposive-volunteer sampling method and filled out Relationship Assessment Scale, Relationship Attributions Measurement, and the Inventory Special Relationships Standards. The data were analyzed using Pearson Product-Moment Correlation Coefficient and multiple regression analysis and the analyses were performed using SPSS-25 software. The results of correlation analysis showed that the relationship attributions were negatively, statistically and marital standards were positively, statistically correlated with relationship satisfaction. Also, the multiple regression analysis showed that only the attribution of responsibility-blaming was able to negatively, statistically predict relationship satisfaction. According to the results, reducing attributions of responsibility-blaming is important in contribution of a better assessment of romantic relationship.

Keywords: Relationship quality; relationship attributions; marital standards.

---

¹Assistant Professor of Educational Sciences, Farhangian University of Iran, Tehran, Iran. * Responsible author: ayat191@gmail.com

² Graduate Student, Personality Psychology, Tehran University of Technology, Tehran, Iran

³ Assistant Professor of Educational Sciences, Farhangian University of Iran, Tehran, Iran